

Ευρωπαϊκή Ένωση
Περιφερειακή πολιτική

el info regio panorama

9

Μάρτιος 2003

Συνέντευξη

Göran Ekström,
Πρόεδρος της
EURADA

Συνεργασία

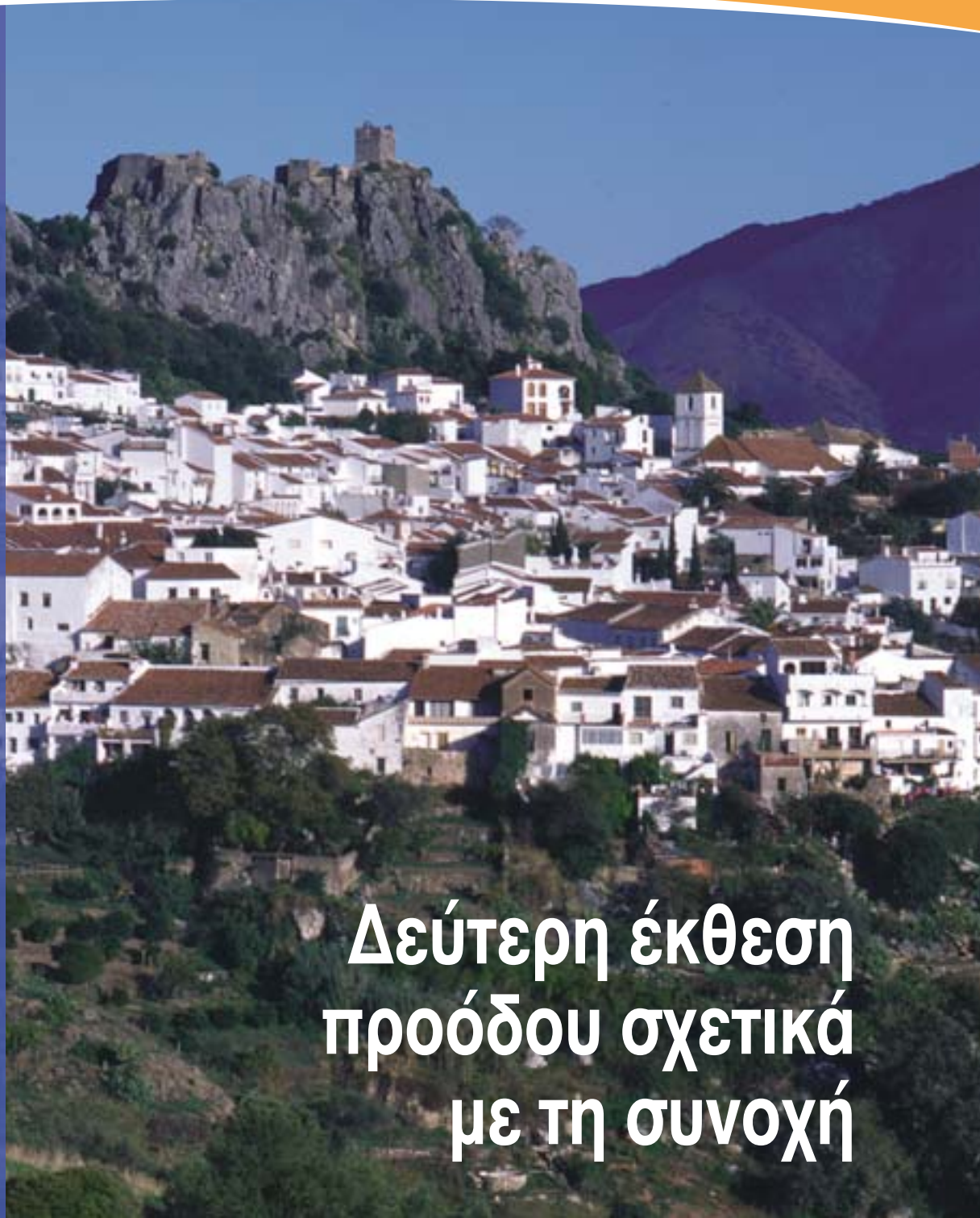
Το πρόγραμμα
PEACE

Ανακαλύπτοντας μια υποψήφια χώρα

Τσεχική Δημοκρατία

Ανακαλύπτοντας μια περιφέρεια

Norte (Πορτογαλία)

Δεύτερη έκθεση
προόδου σχετικά
με τη συνοχή

Ποιος ήταν ο λόγος ίδρυσης μιας «Ευρωπαϊκής ένωσης των περιφερειακών αναπτυξιακών εταιρειών» το 1991;

Η ίδρυση της EURADA το 1991 εντάσσεται στο πλαίσιο των συνθηκών που επικρατούσαν κατά τα τέλη της δεκαετίας του '80, η οποία χαρακτηρίστηκε, αφενός, από το ενδιαφέρον για το σχέδιο υλοποίησης της μεγάλης εσωτερικής αγοράς και, αφετέρου, την εφαρμογή της πρώτης πολυετούς περιόδου προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς δημιούργησε σε ορισμένα διευθύνοντα στελέχη περιφερειακών αναπτυξιακών εταιριών (ΠΑΕ) την ανάγκη να μάθουν τι έκαναν άλλα διευθύνοντα στελέχη για να προετοιμάσουν τον κοινωνικοοικονομικό ιστό τους για την ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η περίοδος 1988-1994 των διαρθρωτικών ταμείων ήταν επίσης ενδιαφέρουσα για τις ΠΑΕ, στο βαθμό που εμφανίστηκαν κατά

την περίοδο αυτή οι έννοιες της κοινοτικής πρωτοβουλίας, της συνολικής επιδότησης ή ακόμα της διαπεριφερειακής συνεργασίας. Αυτά τα θέματα ήταν πολλά υποσχόμενα για ένα διάλογο με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και για την ανταλλαγή ιδεών μεταξύ υπευθύνων των ΠΑΕ.

Η EURADA είναι το απτό αποτέλεσμα μιας επιδότησης που χορηγήθηκε από την ΓΔ Regio στο πλαίσιο αυτού που στη συνέχεια καθιερώθηκε ως πρόγραμμα RECITE('). Πράγματι, είκοσι περίπου ΠΑΕ που συνδέονταν στα πλαίσια ανεπίσημου δικτύου επωφεληθήκαν από κοινοτική συγχρηματοδότηση προκειμένου να μπορέσουν να ανταλλάσσουν εμπειρίες στον τομέα της ενδογενούς ανάπτυξης. Το γεγονός ότι η EURADA συνεχίζει να υφίσταται δέκα χρόνια μετά καταδεικνύει ότι επετεύχθησαν οι στόχοι που έθεσε το πρόγραμμα RECITE. Η θέση της EURADA, δηλαδή το ότι κατέστη η ένωση των επαγγελματιών της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης, δεν μεταβλήθηκε στη διάρκεια της δεκαετίας ύπαρξής της.

Ο όρος «αναπτυξιακή εταιρεία» μπορεί να υποδηλώνει ποικίλες δομές, από μικρές τοπικές αναπτυξιακές εταιρείες έως κρατικές εταιρείες εθνικής εμβέλειας. Πώς τοποθετούνται τα μέλη της EURADA σε σχέση με τα δύο αυτά άκρα;

Η EURADA έχει υιοθετήσει ακριβή κριτήρια προκειμένου να καθορίσει ποιες αναπτυξιακές εταιρείες καλούνται να γίνουν μέλη της ένωσης. Σε γενικές γραμμές, μια ΠΑΕ μέλος της EURADA πρέπει να λειτουργεί σε μια περιοχή

μεγαλύτερη από ένα δήμο. Από αυτό προκύπτει μια καλή ομοιογένεια των μελών. Παρατηρήσαμε στην πράξη ότι τα θέματα με τα οποία ασχολείται η ένωση δεν ενδιαφέρουν παρόλα μόνο τις αναπτυξιακές εταιρείες που διαθέτουν μια ορισμένη κριτική μάζα από άποψη μεγέθους, δηλαδή πληθυσμού και επιχειρηματιών.

Έτσι, η πολυμορφία των οργάνωσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μας δημιουργεί πραγματικό πρόβλημα. Αντίθετα, έχουμε συχνά την εντύπωση ότι ορισμένοι περιφερειακοί φορείς έχουν πολλά να κερδίσουν από άποψη γνώσεων και τεχνογνωσίας με τη συμμετοχή στις εργασίες μας. Το Νοέμβριο του 2002, κατά την ετήσια εκδήλωσή μας, την "Agorada", που είχε ως θέμα «Πώς να προσωθήσετε την επιχειρηματικότητα της περιφέρειάς σας για τα δέκα επόμενα χρόνια;» είχαμε ένα πολύ μικρό αριθμό συμμετεχόντων από τις περιφέρειες του στόχου 1. Εάν υποθέσουμε ότι η ανταλλαγή εμπειριών ενισχύει τις ικανότητες, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η EURADA έχει άθελά της ένα ανώμαλο αποτέλεσμα, ενισχύοντας τις ικανότητες των ΠΑΕ από τις πιο δυναμικές περιφέρειες και εγκαταλείποντας τους φορείς των περιφερειών με καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους.

Πώς κατανέμονται οι δύο κύριες πτυχές της δράσης σας, ο διάλογος με την Επιτροπή και η διαχείριση συγκεκριμένων έργων;

Η EURADA θεωρείται μια κατεξοχήν οργάνωση λόμπι που αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα της προπληροφόρησης. Έτσι, αποδίδεται μεγάλη σημασία στο διάλογο με τις

Περιεχόμενα

Υπεύθυνος εκδότης: Thierry Daman, ΕΕ, ΓΔ Περιφερειακή πολιτική

Το έντυπο αυτό διατίθεται στις έντεκα γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ιστότοπο http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_el.htm και εκτυπώνεται σε 5 γλώσσες (FR, EN, DE, ES, IT) σε ανακυκλωμένο χαρτί. Τα κείμενα της έκδοσης αυτής δεν έχουν νομικό κύρος.

Φωτογραφίες (σελίδες): Eurada (2), Chris Heymans (4), Children of Ireland Group (6), FORMA (10), Ministerstvo pro Mvstn Rozvoj (11), Região do Norte (13), AEIDL (15)

Εξώφυλλο: Felipe Crespo

Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή

Το πρόγραμμα PEACE: εξοικείωση για συμβίωση

διάφορες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η φύση του διαλόγου αυτού ποικίλλει: ασχολούμαστε με θέματα όπως η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών των διαρθρωτικών ταμείων, η πολιτική των κρατικών ενισχύσεων, η επιχειρηματικότητα, η αειφόρος αστική ανάπτυξη, η πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, κλπ.

Φυσικά, η EURADA έχει χειριστεί συγκεκριμένα έργα. Οι τύποι έργων που υλοποιήθηκαν όλα αυτά τα χρόνια παρουσιάζουν ένα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: είτε επιτρέπουν μια πραγματική ανταλλαγή τεχνολογίας μέσω καθοδήγησης ή δικτύωσης των περιφερειακών φορέων είτε αφορούν νέες θεματικές.

Η EURADA έχει εργαστεί πολύ στο θέμα του «benchmarking», δηλαδή της συγκριτικής μελέτης της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών. Ποια διδάγματα μπορούμε ήδη να αντλήσουμε από αυτό το έργο;

Από το 1997, η EURADA τελειοποίησε ένα πιλοτικό μοντέλο που επιτρέπει τη συγκριτική εξέταση των επιδόσεων των οργανισμών που είναι επιφορτισμένοι με την οικονομική ενίσχυση των περιφερειών. Το μοντέλο αυτό βασίζεται στη συλλογή και την ερμηνεία στατιστικών στοιχείων. Επιπλέον, οι ορθές πρακτικές που εντοπίστηκαν περιγράφονται σε μια τυποποιημένη μορφή, γεγονός το οποίο επιτρέπει την πραγματική σύγκριση των πρακτικών των ΠΑΕ που συμμετέχουν στο εγχείρημα αυτό. Το μοντέλο που αναπτύχθηκε ξεχωρίζει από σχεδόν παρόμοια εγχειρήματα, διότι δεν επιδιώκει μια κατάταξη ή συλλογή των διαφόρων πρακτικών και δεν αποτελεί μόνο έναν κατάλογο λίγο-πολύ αυτοανακηρυχθέντων ορθών πρακτικών.

Τα διδάγματα που μπορούμε να αποκομίσουμε από αυτή την εργασία είναι τα ακόλουθα: (α) είναι δυνατή η διεξαγωγή μιας δράσης benchmarking των δημόσιων περιφερειακών πολιτικών (β) το μοντέλο είναι εύκολο στην εφαρμογή και στην κατανόησή του και δεν απαιτεί σημαντική ποσότητα έργου. Γι' αυτόν το λόγο είναι οικονομικά προστό (γ) το μοντέλο επιτρέπει τον εντοπισμό ορθών πρακτικών σε περιφέρειες που εκ πρώτης όψεως δεν θα αναφέρονταν ποτέ ως παράδειγμα (δ)

το μοντέλο αναγκάζει τους συμμετέχοντες να κάνουν αυτοαξιολόγηση.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε έδειξε επίσης ότι η ίδια έννοια δεν ορίζεται με τον ίδιο τρόπο από όλες τις περιφέρειες.

Έχουμε συνειδητοποιήσει ότι το πιλοτικό μας εγχείρημα πρέπει να εξασφαλίσει την ένταξή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού περιφερειακών οργανισμών, προκειμένου να καταστεί πραγματικά μείζονος σημασίας. Γνωρίζουμε επίσης ότι ένα εγχείρημα benchmarking δεν πρόκειται να στεφθεί από επιτυχία εάν δεν εμπλακούν σε αυτό οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων στο υψηλότερο επίπεδο και δεν κάνουν χρήση των διδαγμάτων του για την πρόοδο της δομής τους.

Ποια είναι η θέση της EURADA ενόψει της διεύρυνσης καταρχήν, και ενόψει της επόμενης περιόδου προγραμματισμού το 2007 στη συνέχεια;

Για την EURADA, η διεύρυνση πραγματοποιήθηκε ήδη το 1995 όταν αποφασίσαμε να επιτρέψουμε στις ΠΑΕ από τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης να γίνουν μέλη. Από το 2000, οργανώνουμε κάθε χρόνο μια μεγάλη εκδήλωση που απευθύνεται ειδικά στις ΠΑΕ αυτών των χωρών. Όσον αφορά τα διαρθρωτικά ταμεία, ασχολούμαστε κυρίως με τα προβλήματα που συνδέονται με την εφαρμογή τους και ιδίως τη σπουδαιότητα των επενδύσεων σε τομείς που έχουν σχέση με την επιχειρηματικότητα, την πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, την καινοτομία, για παράδειγμα, καθώς και την αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων κοινοτικών πολιτικών με τα διαρθρωτικά ταμεία (περιβάλλον, έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων, δημόσιες συμβάσεις, έρευνα και ανάπτυξη, κλπ.) ή ακόμα την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών. Συχνά, οι διαδικασίες καθίστανται πιο πολύπλοκες λόγω των απαιτήσεων που επιβάλλουν οι αρχές των κρατών μελών.

Ένα από τα μεγάλα αιτήματα της EURADA για μετά το 2006 είναι η ενίσχυση της κοινοτικής πολιτικής υπέρ των ΜΜΕ, κυρίως για τις περιφέρειες που δεν θα είναι πλέον επιλέξιμες για τα διαρθρωτικά ταμεία.

(¹) Το RECITE (περιφέρειες και πόλεις της Ευρώπης) ήταν ένα πρόγραμμα δράσης που αποσκοπούσε να προωθήσει την ανταλλαγή τεχνολογίας μεταξύ δικτύων των τοπικών αρχών. Από το 1991 έως το 1995, προς το σκοπό αυτό τέθηκαν 4,2 εκατ. ECU στη διάθεση 15 ευρωπαϊκών δικτύων.

Συμπείρωση των περιφερειακών αναπτυξιακών εταιρειών

Η ευρωπαϊκή ένωση των περιφερειακών αναπτυξιακών εταιρειών EURADA ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 1991 και συγκεντρώνει 150 περίπου αναπτυξιακές εταιρείες σε 25 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Η EURADA ακολουθεί ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων που διαρθρώνεται γύρω από τους ακόλουθους άξονες:

- την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης, τη στήριξη των επιχειρήσεων και την κατάρτιση στελεχών των αναπτυξιακών εταιρειών,
- την ανάλυση του αντίκτυπου των κοινοτικών πολιτικών,
- την ανάπτυξη έργων συνεργασίας μεταξύ αναπτυξιακών εταιρειών,
- την ενίσχυση καινοτόμων τεχνικών που μπορούν να μεταφερθούν όσον αφορά την τοπική και περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη,
- τη διάδοση κατάλληλων πληροφοριών ή την εκπαίδευση τόσο των κοινοτικών πολιτικών όσο και των «ορθών πρακτικών» στον τομέα της τοπικής και περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης,
- τη διαχείριση έργων συνεργασίας που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πληροφορίες:

Secrétariat EURADA
Avenue des Arts, 12 - Boîte 7
B-1210 Bruxelles
Τηλ. +32 2 218 43 13
Φαξ: +32 2 218 45 83

E-mail: info@eurada.org
Web: www.eurada.org

9

Η Τσεχική Δημοκρατία : είναι μάχιμη – Ερωτήσεις στον κ. Pavel Nemec, Υπουργό Περιφερειακής Ανάπτυξης της Τσεχικής Δημοκρατίας

12

Norte (Πορτογαλία): Εξισορρόπηση και καινοτομία

14

INTERREG IIIA Ρήνος-Μεζ-Βορράς: διασυνοριακή επισιτιστική ασφάλεια

Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή

Στις 30 Ιανουαρίου 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Η δημοσίευση του εγγράφου αυτού ακολουθεί τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να υποβάλλει τακτικά έκθεση στο Συμβούλιο για τη προετοιμασία των προτάσεων της με σκοπό τη συνέχιση της πολιτικής συνοχής μετά το 2006. Ποια είναι λοιπόν η κατάσταση και οι μεγάλες τάσεις όσον αφορά την ευρωπαϊκή συνοχή από τη δημοσίευση της πρώτης έκθεσης προόδου τον Ιανουάριο 2002;

Επιβράδυνση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσίασε το 2001 μια σημαντική επιβράδυνση της οικονομικής της ανάπτυξης: το ΑΕγχΠ των Δεκαπέντε αυξήθηκε μόνο κατά 1,5% σε σύγκριση με 3,5% κατά το 2000. Αυτή η επιβράδυνση ενδέχεται να έχει ένα ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στις φτωχότερες περιφέρειες της Ένωσης.

Οι χώρες συνοχής συνέχισαν την πορεία κάλυψης της διαφοράς τους από τις άλλες χώρες της Ένωσης, με εξαίρεση την Ελλάδα. Η Ιρλανδία παρουσίασε μια ενισχυμένη ανάπτυξη και το 2001 το ΑΕγχΠ της ανά κάτοικο σε αγοραστική δύναμη έφθασε το 118% του κοινοτικού μέσου όρου (έναντι 115% το 2000 και μόνο 64% το 1988).

Οι περιφερειακές αποκλίσεις στο εσωτερικό των κρατών μελών συνέχισαν να αυξάνονται κατά το 2000. Εντούτοις, λόγω της σύγκλισης μεταξύ κρατών μελών, οι συνολικές αποκλίσεις μεταξύ περιφερειών εντός των Δεκαπέντε παρέμειναν πρακτικά αμετάβλητες κατά την περίοδο 1995-2000.

Το 2000, στις περιφέρειες του στόχου 1 το εισόδημα ανά κάτοικο παρέμεινε ελαφρά ανώτερο από το 71% του κοινοτικού μέσου όρου. Το αποτέλεσμα κάλυψης της απόστασης υπολογίζεται καλύτερα σε μια περίοδο πέντε ετών, η διαφορά εισοδήματος μειώθηκε κατά 1,5 μονάδα κατά την περίοδο 1995-2000 και κατά 2 μονάδες στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για το στόχο 1 από το 1989, επιβεβαιώνοντας την αποτελεσματικότητα μακροπρόθεσμα των διαρθρωτικών ταμείων.

Υπάρχουν τρεις ομάδες χωρών στην Ένωση των 25:

- τα οκτώ φτωχότερα μελλοντικά κράτη μέλη (με ένα ΑΕγχΠ ανά κάτοικο ίσο με το 42% του κοινοτικού μέσου όρου),
- μια ενδιάμεση ομάδα (Ισπανία, Κύπρος, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ελλάδα) που βρίσκεται μεταξύ του 71% και του 92% του κοινοτικού μέσου όρου,
- μια ομάδα που περιλαμβάνει τα άλλα σημερινά κράτη μέλη, με ένα μέσο ΑΕγχΠ ανά

κάτοικο ίσο με το 115% του κοινοτικού μέσου όρου.

Μετά τη διεύρυνση οι αποκλίσεις θα αυξηθούν. Με βάση τα πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία, 48 περιφέρειες των Δεκαπέντε (δηλαδή το 18% του πληθυσμού – 68 εκατ.) είχαν ένα ανά κάτοικο εισόδημα κατώτερο του 75% του κοινοτικού μέσου όρου. Στην Ένωση των 25, οι περιοχές αυτές είναι 67, δηλαδή το 25% του πληθυσμού – 116 εκατ. Σε μια Ένωση διευρυμένη σε 25 κράτη μέλη, η σχέση μεταξύ του 10% των πλουσιότερων και του 10% των φτωχότερων περιφερειών είναι της τάξης του 4,3 (έναντι 2,6 στην Ένωση των 15).

Ο αντίκτυπος της οικονομικής επιβράδυνσης στην απασχόληση ήταν λιγότερο σημαντικός από ό,τι αναμενόταν. Οι βασικές τάσεις στον τομέα της απασχόλησης στην Ένωση είναι οι ακόλουθες:

- η αύξηση της απασχόλησης περιορίστηκε το 2001. Το ποσοστό ανεργίας παρουσίασε ελαφρά άνοδο το πρώτο εξάμηνο του 2002 και έφτασε το 7,7%. Είναι ιδιαίτερα υψηλό στην Ιταλία, την Ελλάδα και την Ισπανία, όπου πλήττει κυρίως τις γυναίκες και τους νέους
- οι περιφερειακές αποκλίσεις όσον αφορά την απασχόληση έχουν μειωθεί, αν και παραμένουν σημαντικές: οι περιφέρειες, όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι το υψηλότερο έχουν ένα μέσο όρο 78,1%, ενώ εκείνες που παρουσιάζουν το χαμηλότερο έχουν 48,6%. Από πλευράς ποσοστού ανεργίας, η απόκλιση κυμαίνεται από 2,3%

έως 19,7% ανάλογα με την περιφέρεια. Μεταξύ των περιφερειών του ίδιου κράτους μέλους, η μεγαλύτερη απόκλιση παρατηρείται στη Γαλλία (αν λάβουμε υπόψη μας τα Υπερπόντια Διαμερίσματα) και την Ιταλία

- η κοινωνική συνοχή συνεχίζει να σημειώνει αργή πρόοδο. Η απόκλιση μεταξύ του συνολικού εισοδήματος των πιο πλούσιων περιφερειών και αυτού των πιο φτωχών περιφερειών μειώθηκε, όπως και ο αριθμός των Ευρωπαίων που ζουν κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας.

Στις υποψηφίες για ένταξη χώρες:

- Η απασχόληση επλήγη από την οικονομική κρίση του 2001. Η συνεχής μείωση του ποσοστού απασχόλησης εδώ και πέντε χρόνια επιβεβαιώθηκε, παρά τη σημαντική αύξηση στον τομέα υπηρεσιών. Μόνο η Σλοβενία και η Κύπρος έχουν ένα ποσοστό απασχόλησης ανώτερο του κοινοτικού μέσου όρου. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των θέσεων απασχόλησης, που είναι απαραίτητες στα νέα κράτη μέλη προκειμένου να φθάσουν το επίπεδο απασχόλησης της τωρινής Ένωσης, ανέρχεται σε τρία εκατομμύρια.
- Οι περιφερειακές αποκλίσεις στον τομέα της απασχόλησης είναι μικρότερες από ό,τι στην ΕΕ, αλλά παραμένουν σημαντικές. Το 2001, το ποσοστό ανεργίας ήταν της τάξης του 13%. Φθάνει το 3,6% στις περιφέρειες που πλήττονται λιγότερο και το 24,3% στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο.

Νέα δεδομένα

Η μελέτη της Επιτροπής σχετικά με τον αναμενόμενο οικονομικό αντίκτυπο των χρηματοδοτήσεων του στόχου 1 κατά την περίοδο 2000-2006 παρουσιάζει ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Εκτιμά, για παράδειγμα, ότι το συνολικό ΑΕγχΠ της Πορτογαλίας κατά την περίοδο αυτή θα είναι ανώτερο κατά 3,5% από αυτό που θα ήταν χωρίς την κοινοτική στήριξη (2,2% για την Ελλάδα, 1,7% στο Mezzogiorno της Ιταλίας, 1,6% στην Ανατολική Γερμανία και 1,1% στην Ισπανία). Εξάλλου, η στήριξη στις περιφέρειες του στόχου 1 έχει αντίκτυπο και εκτός αυτών, καθώς ένα τέταρτο των αρχικών δαπανών καταλήγουν προς όφελος άλλων περιοχών της Ένωσης και ένα δέκατο προς όφελος τρίτων χωρών.

Έχουμε στη διάθεσή μας επίσης νέες ενδείξεις σχετικά με το στάδιο προόδου της τεχνολογίας, οι οποίες επιβεβαιώνουν την καθυστέρηση των χωρών του νότου της Ευρώπης σε θέματα τεχνολογικής καινοτομίας και ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης. Στη Φινλανδία, τη Σουηδία και τη Γερμανία, ο αριθμός των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που κατατίθενται ανά εκατομμύριο κατοίκων είναι τουλάχιστον διπλάσιος του κοινοτικού μέσου όρου, έναντι λιγότερο από το μισό στην Ιρλανδία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία. Οι περιφερειακές αποκλίσεις είναι πολύ έντονες στον τομέα αυτό και ακόμα περισσότερο στον τομέα των τεχνολογιών αιχμής. Οι τάσεις αυτές επιβεβαιώνονται ευρέως από τις δαπάνες που γίνονται για έρευνα και ανάπτυξη. Στις υποψήφιες χώρες, η Σλοβενία και η Τσεχική Δημοκρατία διαθέτουν το υψηλότερο ποσοστό επενδύσεων για έρευνα και ανάπτυξη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε την πρωτοβουλία εκπόνησης μιας σειράς μελετών σχετικά με την περιφερειακή πτυχή της συνοχής. Μια από αυτές εξετάζει το θέμα των νησιωτικών περιοχών. Μια άλλη αφορά τις ορεινές περιοχές. Δύο μελέτες με θέμα το ανθρώπινο δυναμικό εξετάζουν αντίστοιχα το ρόλο του στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη συνολική οικονομία, καθώς και την οικονομία της γνώσης.

Η συζήτηση σχετικά με το μέλλον της πολιτικής συνοχής

Η δεύτερη έκθεση καταγράφει επίσης την πρόοδο των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν για το μέλλον της πολιτικής συνοχής το 2002. Συνοψίζει τις γνώμες που διατύπωσαν ορισμένα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα (Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Επιτροπή των Περιφερειών), καθώς και τις ανησυχίες που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες σε τέσσερα μεγάλα σεμινάρια που διοργάνωσε πέρυσι η Επιτροπή. Στο στάδιο αυτό, το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη συνοχή δημιουργεί τους ακόλουθους προβληματισμούς:

- υπάρχει ομοφωνία ως προς την προτεραιότητα των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών και το κριτήριο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ που εφαρμόζεται σε επίπεδο NUTS II για τον καθορισμό τους είναι ευρέως αποδεκτό. Ο συνυπολογισμός πρόσθετων κριτηρίων αναφέρεται συχνά
- το ενδεχόμενο ένταξης στην κατηγορία αυτή των νησιών και των ιδιαίτερα απομακρυσμένων περιφερειών, που αναφέρεται στο άρθρο 299 της Συνθήκης, παρουσιάστηκε από τους εκπροσώπους τους. Η «στατιστική επίπτωση» στις περιφέρειες των Δεκαπέντε που είναι επί του παρόντος επιλέξιμες βάσει του στόχου 1 θα μπορεί να αντισταθμιστεί με ένα δίκαιο και πιο σημαντικό καθεστώς από ό,τι το ταρινό. Οι εκπρόσωποι των νησιών και των ερημιωμένων περιφερειών των βόρειων χωρών παρουσίασαν επίσης επιχειρήματα, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ειδικές καταστάσεις τους στο πλαίσιο της μελλοντικής πολιτικής συνοχής
- η ενίσχυση εκτός των περιφερειών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη συγκεντρώνει πολυάριθμα μέσα στήριξης. Τα σημεία που αναφέρονται συχνά στο πλαίσιο αυτό αφορούν περισσότερη απλοποίηση και αποκέντρωση, καθώς και εστίαση στις κοινοτικές προτεραιότητες και την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα. Η

κατάταξη σε ζώνες των εν λόγω ενισχύσεων δεν θεωρείται πλέον σκοπτική. Οι ενδεχόμενες επιπτώσεις της κατάργησης της κατάταξης σε ζώνες του στόχου 2 για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακής πολιτικής εξετάστηκαν επανειλημμένως

- η ανταλλαγή εμπειριών και η συνεργασία έχουν θετικό αντίκτυπο, όπως αναγνωρίζεται ευρέως, κυρίως σε διασυνοριακό επίπεδο
- η καλύτερη συμβολή των κοινοτικών πολιτικών (αλιεία, ανταγωνισμός, γεωργία, μεταφορές, περιβάλλον, έρευνα και ανάπτυξη) στην οικονομική και κοινωνική συνοχή προβλήθηκε έντονα το 2002.

Προετοιμασία της διεύθυνσης

Τέλος, αυτή η δεύτερη έκθεση προόδου αναφέρει περιληπτικά την προετοιμασία για τη διεύθυνση. Μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων ένταξης στο Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, η βασική προετοιμασία για τη διεύθυνση συνίσταται στην ολοκλήρωση των διαρθρωτικών προγραμμάτων των μελλοντικών κρατών μελών και στην εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής τους από την πρώτη ημέρα της ένταξης. Τον Ιούλιο του 2003, θα παρουσιαστεί μια ειδική έκθεση σχετικά με την παγίωση των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι υποψήφιες χώρες στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης για το θέμα της περιφερειακής πολιτικής.

Η δεύτερη έκθεση σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή διατίθεται στη διεύθυνση:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim2_fr.htm

Συνοχή: ορισμένα βασικά αριθμητικά στοιχεία

- Στη διευρυμένη Ένωση των 25 κρατών μελών, η σχέση μεταξύ του 10% των πλουσιότερων περιφερειών και του 10% των φτωχότερων είναι 4,3 (έναντι 2,6 στην Ένωση των 15).
- 48 περιφέρειες των Δεκαπέντε (18% του πληθυσμού, δηλαδή 68 εκατ. κάτοικοι) έχουν ένα ΑΕγχΠ κατώτερο από το 75% του μέσου κοινοτικού ΑΕγχΠ. Σε μια Ένωση διευρυμένη σε 25 κράτη, μόνο 30 περιφέρειες των σημερινών κρατών μελών (12% του πληθυσμού, δηλαδή 47 εκατ.) θα παρέμεναν κάτω του ορίου του 75% του νέου μέσου όρου. Σε μια Ένωση των 27, θα έμεναν μόνο 18 περιφέρειες (6% του πληθυσμού, δηλαδή 24 εκατ. κάτοικοι).
- Το 15% των Ευρωπαίων ζουν κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας (χωρίς τις κοινωνικές παροχές, εκτός των συντάξεων γήρατος, το ποσοστό αυτό θα ήταν της τάξης του 24%).
- Κάθε ευρώ που δαπανάται από τα διαρθρωτικά ταμεία για τις περιφέρειες του στόχου 1 εκδηλώνεται με μια άνοδο του ΑΕγχΠ τους της τάξης του 1,33 ευρώ και έχει επίσης «αντανακλαστικό» αποτέλεσμα στις πλουσιότερες περιφέρειες: ένα τέταρτο των αρχικών δαπανών πηγαίνει προς όφελος άλλων περιοχών της Ένωσης.

Συμβούλιο της Κοπεγχάγης: κατανομή του Ταμείου Συνοχής και των διαρθρωτικών ταμείων στα νέα κράτη μέλη για την περίοδο 2004-2006
(σε εκατ. ευρώ, σε τιμές του 1999)

Χώρα	Ταμείο Συνοχής Ενδεικτική κατανομή σε ποσοστό του συνόλου	Διαρθρωτικά ταμεία					Προγράμματα κοινοτικής πρωτοβουλίας		Σύνολο
		Στόχος 1	Στόχος 2	Στόχος 3	ΧΜΠΑ (Αλιεία)		INTERREG	Equal	
Κύπρος	0,43 %-0,84 %	0	24,9	19,5	3,0		3,8	1,6	52,8
Εσθονία	2,88 %-4,39 %	328,6	0	0	0		9,4	3,6	341,6
Ουγγαρία	11,58 %-14,61 %	1 765,4	0	0	0		60,9	26,8	1 853,1
Λεττονία	5,07 %-7,08 %	554,2	0	0	0		13,5	7,1	574,8
Λιθουανία	6,15 %-8,17 %	792,1	0	0	0		19,9	10,5	822,5
Μάλτα	0,16 %-0,36 %	55,9	0	0	0		2,1	1,1	59,1
Πολωνία	45,65 %-52,72 %	7 320,7	0	0	0		196,1	118,5	7 635,3
Τσεχική Δημοκρατία	9,76 %-12,28 %	1 286,4	63,3	52,2	0		60,9	28,4	1 491,2
Σλοβενία	1,72 %-2,73 %	210,1	0	0	0		21,0	5,7	236,8
Σλοβακία	5,71 %-7,72 %	920,9	33,0	39,9	0		36,8	19,7	1 050,3
ΣΥΝΟΛΟ	7 590,5	13 234,3	121,2	111,6	3,0		424,4	223,0	14 117,5

Το πρόγραμμα PEACE για τη Βόρεια Ιρλανδία και την παραμεθόρια περιοχή της Ιρλανδίας

Στην υπηρεσία της ειρήνης και της συμφιλίωσης

Λόγω της αποστολής του – μοναδικής στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων – και της πρωτοπόρου προσέγγισης που υιοθέτησε κατά την εφαρμογή του, το πρόγραμμα PEACE είναι υποδειγματικό για πολλούς λόγους.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, η Βόρεια Ιρλανδία δεσμεύτηκε να ακολουθήσει την οδό της ειρήνευσης. Η κατάπαυση του πυρός και από τις δύο πλευρές από το 1994 και η Συμφωνία του Μπέλφαστ («Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής») του 1998 αποτέλεσαν δύο μεγάλους σταθμούς αυτής της δύσκολης πορείας – που δεν ολοκληρώθηκε ακόμη – προς την ειρήνη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει ενεργό στήριξη σε αυτή την ειρηνευτική διαδικασία μέσω ενός προγράμματος που είναι μοναδικό στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων. Από τα τέλη του 1994, η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή την ιδέα μιας

κοινοτικής πρωτοβουλίας διάρκειας πέντε ετών για τη Βόρεια Ιρλανδία και τις παραμεθόριες κομητείες της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας. Πρόκειται για το «ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης για την ειρήνη και τη συμφιλίωση» που είναι περισσότερο γνωστό με τη συντομογραφία «PEACE I».

Το PEACE I που διέθετε μια κοινοτική συνεισφορά ύψους 500 εκατ. ευρώ, χρηματοδότησε κατά την περίοδο 1995-1999 τουλάχιστον 12 000 έργα – για σύνολο πληθυσμού 2 εκατ. περίπου κατοίκων – στους τομείς προτεραιότητας που προσδιορίστηκαν, δηλαδή την απασχόληση, την

αναζωογόνηση των αστικών και αγροτικών περιοχών, την κοινωνική ένταξη, την παροχή στήριξης στις παραγωγικές επενδύσεις και επιχειρήσεις και τη διασυνοριακή συνεργασία. Ωστόσο, το ενδιαφέρον του προγράμματος PEACE εντοπίζεται καταρχήν στο γεγονός ότι μπόρεσαν να επωφεληθούν από αυτό κατηγορίες πληθυσμών που επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από τη βορειο-ιρλανδική διένεξη, μέσω έργων που μέχρι τότε δεν είχαν ποτέ πρόσβαση στην κοινοτική χρηματοδότηση: ψυχολογική και κοινωνική ενίσχυση των θυμάτων επιθέσεων και των οικογενειών τους, επαγγελματική ένταξη αποφυλακισμένων που συνδέονταν με παραστρατιωτικές οργανώσεις, νέων και γυναικών που συμμετέχουν σε έργα προσέγγισης μεταξύ καθολικών και διαμαρτυρομένων στις ουδέτερες ζώνες μεταξύ των κοινοτήτων, κλπ.

Η πρωτοτυπία του προγράμματος PEACE βασίζεται επίσης σε μια καινοτόμο προσέγγιση του μηχανισμού εφαρμογής του: ποτέ πριν η ΕΕ δεν είχε επιχειρήσει ένα πρόγραμμα τέτοιας εμβέλειας που είναι ταυτόχρονα διασυνοριακό (όπως ένα πρόγραμμα τύπου INTERREG), το οποίο ευνοεί μια διαχείριση που ανταποκρίνεται περισσότερο στις τοπικές ανάγκες χορηγώντας το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων σε τοπικές εταιρικές σχέσεις και σε ΜΚΟ και στο οποίο συμμετέχουν σαφώς όλες οι θρησκευτικές κοινότητες και οι πολιτικοί προσανατολισμοί της περιφέρειας.

Από το PEACE I στο PEACE II

Αναγνωρίζοντας την επιτυχία του PEACE I και την ύπαρξη περαιτέρω συγκεκριμένων αναγκών που συνδέονται με την ειρηνευτική διαδικασία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου αποφάσισε να παρατείνει το πρόγραμμα για πέντε συμπληρωματικά έτη.

Ο συνολικός προϋπολογισμός που διατίθεται γι' αυτή τη νέα φάση "PEACE II", για την περίοδο 2000-2004, ανέρχεται σε περισσότερα από 700 εκατ. ευρώ, από τα οποία μια συνεισφορά των διαρθρωτικών ταμείων ύψους 531 εκατ. ευρώ. Όπως και για το PEACE I, το 80% περίπου των συνολικών πόρων του προγράμματος διατίθεται για έργα στη Βόρεια Ιρλανδία και το 20% για την παραμεθόρια περιοχή της Ιρλανδίας. Το 15% του συνόλου του προγράμματος αφιερώνεται σε παραμεθόρια έργα.

Η εφαρμογή του PEACE II θα πραγματοποιηθεί σε ένα διαφορετικό θεσμικό πλαίσιο. Στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Μπέλφαστ, καθιερώθηκαν διασυνοριακές διαχειριστικές διαρθρώσεις που καλύπτουν το σύνολο της Ιρλανδίας. Μια από αυτές, το "Special EU Programme Body" (ειδικό όργανο για το πρόγραμμα ΕΕ), διαδραματίζει στο εξής το ρόλο της ενιαίας αρχής διαχείρισης για το πρόγραμμα PEACE, όπως εξάλλου και

για το πρόγραμμα INTERREG. Το PEACE II διατήρησε και ακόμη ενίσχυσε τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που συνέβαλαν στην επιτυχία του PEACE I. Η προσπάθεια χρηματοδότησης συγκεντρώνεται στο εξής στις ομάδες, τομείς και περιοχές που θεωρείται ότι έχουν πληγεί ιδιαίτερα από τη διένεξη. Επιπλέον, δίνεται προτεραιότητα στα διακοινοτικά έργα ή αυτά που μπορούν μακροπρόθεσμα να επιφέρουν μια προσέγγιση μεταξύ καθολικών και διαμαρτυρομένων. Το PEACE II εμφανίζει μεγαλύτερο οικονομικό προσανατολισμό από το PEACE I και οι προτεραιότητες του αποσκοπούν στην οικονομική ανάκαμψη, την κοινωνική ένταξη, την ολοκλήρωση και τη συμφιλίωση, τις τοπικές πρωτοβουλίες ανάπτυξης, το περιφερειακό άνοιγμα και τη διασυνοριακή συνεργασία.

Απελευθέρωση της καλής θέλησης

Δεδομένου ότι η βορειο-ιρλανδική διένεξη εκτυλίχθηκε πάντοτε υπό το φως των προβολών της διεθνούς επικαιρότητας, η ειρηνευτική διαδικασία προκαλεί επίσης παγκόσμιο ενδιαφέρον. Έτσι, παρά την κατάπαυση του πυρός και τη Συμφωνία του Μπέλφαστ, η κοινωνία της Βόρειας Ιρλανδίας εξακολουθεί να πλήττεται από πολιτική βία. Το πρόγραμμα PEACE λόγω του ότι ανταποκρίνεται σε μια ευρωπαϊκή λογική – αυτή των διαρθρωτικών ταμείων – δημιούργησε κατά κάποιον τρόπο το δικό του χώρο διαλόγου και εργασίας, ανοικτό σε άτομα με καλή θέληση που επιθυμούν μια προσέγγιση παρά τις συγκυριακές δυσκολίες. Από αυτή την άποψη, το πρόγραμμα PEACE εντάσσεται πλήρως στα δεδομένα της νέας πολιτικής κατάστασης, συνοδεύοντας με μια επιτόπια κοινωνική και οικονομική δράση την ειρηνευτική διαδικασία σε πολιτικό επίπεδο. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα σημαντική πρόκληση για την Ευρωπαϊκή Ένωση και μια εμπειρία που θα μπορούσε να προβληθεί σε εύθετο χρόνο σε άλλες περιοχές που μόλις εξέρχονται από μια φάση διένεξης.

Πληροφορίες:

Special EU Programmes Body (SEUPB)

6 Cromac Place, UK-Belfast BT7 2JB

Τηλ. +44 28 90 26 6660

Φαξ +44 28 90 266661/92

E-mail: info@seupb.org

Web: www.seupb.org (ιστότοπος της διαχειριστικής αρχής)

www.eugrants.org (διαρθρωτικά ταμεία στη Βόρεια Ιρλανδία)

Διαπολιτισμική συνεργασία μεταξύ Ballymacarret (Βόρεια Ιρλανδία) και Ballybofey (Ιρλανδία)

Η γνωριμία καθιστά δυνατή τη συμβίωση

Πέρα από τους οικονομικούς και θρησκευτικούς παράγοντες, η βορειο-ιρλανδική διένεξη δημιούργησε δύο αποξενωμένες κοινότητες: ένα πραγματικό πολιτιστικό χάσμα εμφανίστηκε μεταξύ διαμαρτυρομένων και καθολικών. Η κάθε κοινότητα σφυρηλάτησε το δικό της πολιτισμό, φολκλόρ, τραγούδια, αθλήματα... Μέσω του πολλαπλασιασμού των ευκαιριών για τη γνωριμία με την «άλλη πλευρά», η συνεργασία μεταξύ διαμαρτυρομένων νέων του Μπέλφαστ και καθολικών νέων της παραμεθόριας περιοχής της Ιρλανδίας έχει ως σκοπό να θέσει τα θεμέλια μιας σταθερής ειρήνης.

Το λιγότερο που μπορεί να λεχθεί για το Ballymacarret, λαϊκή συνοικία διαμαρτυρομένων στα ανατολικά του Μπέλφαστ και οχυρό των ενωτικών, είναι ότι δεν έχει αναπτύξει ποτέ σχέσεις με την καθολική κοινότητα, ιδιαίτερα στη νότια πλευρά των συνόρων.

Ο πολιτιστικός και καλλιτεχνικός σύλλογος του Ballymacarret (Ballymacarret Arts and Cultural Society) που ιδρύθηκε το 1996, με πρωταρχικό στόχο να προβάλλει την προτεσταντική κουλτούρα σε μια ειρηνευτική προοπτική, έλαβε το 1999 χρηματοδότηση ύψους 45 000 ευρώ βάσει του προγράμματος PEACE I για να συνεργαστεί στον τομέα του θεάτρου με αντίστοιχες καθολικές οργανώσεις των παραμεθόριων κομητειών της Ιρλανδίας.

Ο εταίρος που επιλέχθηκε είναι το θεατρικό τμήμα του "Balor Development Group" στο Ballybofey, κομητεία του Donegal που πιστεύει και αυτό ότι οι πολιτιστικές διαφορές αποτελούν εν μέρει την πηγή των παρεξηγήσεων μεταξύ διαμαρτυρομένων και καθολικών. Ο σύλλογος του Μπέλφαστ ανέβασε και παρουσίασε πρώτα στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας δύο θεατρικά έργα με σκοπό να καταστήσει περισσότερο κατανοητές την κουλτούρα, τις αξίες και τις προσδοκίες της εργατικής τάξης των διαμαρτυρομένων.

Πολιτιστικές διαδρομές

Για την ενίσχυση και την ποιτική βελτίωση αυτής της διασυννοριακής και ιδίως διακοινοτικής συνεργασίας, οι δύο σύλλογοι εταίροι εκπόνησαν στη συνέχεια ένα έργο με τίτλο «Πολιτιστικές διαδρομές», προκειμένου να επιτρέψουν στους διαμαρτυρομένους νέους του Μπέλφαστ και στους καθολικούς νέους του Ballybofey να εξετάσουν από κοινού, να συγκρίνουν και να εκτιμήσουν τις πολιτιστικές τους ιδιαιτερότητες.

Το έργο, στο οποίο χορηγήθηκε ποσό ύψους 150 000 ευρώ βάσει του προγράμματος PEACE II, είχε ως στόχο την καθιέρωση έξι «εταίρικών σχέσεων πολιτιστικής μάθησης», που σχηματίστηκαν με τη συμμετοχή νέων από τις δύο κοινότητες, δηλαδή των διαμαρτυρομένων του Ballymacarret και των καθολικών του Ballybofey.

Κάθε εταιρική σχέση εκπόνησε διδακτικές ενότητες που θα παρέχουν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να επιδιώξουν καλύτερη γνωριμία, αλληλοκατανόηση και αλληλοεκτίμηση, σεβόμενοι παράλληλα τις ιδιαιτερότητες του καθενός.

Για παράδειγμα, η ενότητα «Κοινωνική αλληλεπίδραση» προσλαμβάνει τη μορφή ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως επισκέψεις στις σχετικές περιοχές, αθλητικές δραστηριότητες, θεατρικά εργαστήρια, χοροεσπερίδες, παιχνίδια συναναστροφής, κλπ.

Η ενότητα με τίτλο «Ανάπτυξη εμπιστοσύνης» παρέχει σε μια ομάδα τη δυνατότητα να συμμετάσχει στις δραστηριότητες της

άλλης. Για παράδειγμα, στον τομέα του αθλητισμού οι καθολικοί νέοι συμμετέχουν σε ποδοσφαιρικούς αγώνες της Glentoran FC, ενώ οι διαμαρτυρομένοι νέοι προσκαλούνται σε κελτικούς ποδοσφαιρικούς αγώνες.

Όπως υποδηλώνει ο τίτλος της, η ενότητα «Πολιτιστική κατανόηση» έχει ως στόχο να επιτρέψει στους νέους να κατανοήσουν καλύτερα το πολιτιστικό περιβάλλον του καθενός. Διοργανώνονται μαθήματα χορού, θεάτρου και εκμάθησης της κελτικής γλώσσας και προβλέπεται κοινή συμμετοχή σε εκδηλώσεις εξαιρετικά σημαντικές για κάθε κοινότητα, όπως οι παρελάσεις του Ιουλίου για τους διαμαρτυρομένους και η γιορτή του Αγίου Πατρικίου για τους καθολικούς.

Τέλος, μια ενότητα με τίτλο «Πολιτική ευαισθητοποίηση» αποσκοπεί να δώσει στους νέους να καταλάβουν τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική μπορεί να επηρεάσει την καθημερινή τους ζωή και εκείνη της κοινότητάς τους. Έτσι, οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να επισκεφτούν την έδρα πολιτικών θεσμικών οργάνων (Κοινοβούλιο της Ιρλανδίας, Συνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας, δημοκρατία του Μπέλφαστ και του Δουβλίνου...) και να συναντήσουν εκλεγμένους αντιπροσώπους.

Αυτή η διαπολιτισμική συνεργασία μεταξύ Ballymacarret και Ballybofey είναι υποδειγματική από δύο απόψεις: αφενός, καθώς στηρίζεται στην πρωτοβουλία συμμετεχόντων νέων, αντανάκλα τη φιλοσοφία «από τη βάση» του προγράμματος PEACE. Αφετέρου, οι νέοι αυτοί, είτε είναι καθολικοί είτε διαμαρτυρομένοι, επιστρέφουν στην κοινότητα από όπου προέρχονται με λιγότερες προκαταλήψεις και έχοντας γνωρίσει καλύτερα «τους απέναντι».

Ανακαλύπτοντας ένα υποψήφιο κράτος

Τσεχική Δημοκρατία Είναι μάχιμη

Η Τσεχική Δημοκρατία που διαθέτει εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, βιομηχανική παράδοση και ορισμένα άλλα πλεονεκτήματα, αναμένεται ότι θα καταστεί γρήγορα ένας οικονομικός φορέας πρώτης τάξεως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Τσεχική Δημοκρατία περιλαμβάνει τις ιστορικές περιφέρειες της Βοημίας και Μοραβίας που υπάγονταν στην κυριαρχία των Αψβούργων από το 1526 έως το 1918. Όπως η Σλοβακία, η Τσεχική Δημοκρατία προέρχεται από τον ειρηνικό διαμελισμό της Τσεχοσλοβακίας σε δύο ανεξάρτητα κράτη, τον Ιανουάριο του 1993.

Με έκταση 78 866 km², η Τσεχική Δημοκρατία παρουσιάζει μια σχετικά ανώμαλη και ορεινή γεωγραφική διαμόρφωση. Επονομαζόμενη ο «υδάτοπυργος της Κεντρικής Ευρώπης», η χώρα περιλαμβάνει πολλούς ποταμούς, μεταξύ των οποίων ο Έλβας και ο Όδρος που επιτρέπουν την επικοινωνία με τη Βόρεια Θάλασσα και τη Βαλτική.

Η Τσεχική Δημοκρατία έχει 10 280 000 περίπου κατοίκους, δηλαδή μια πυκνότητα πληθυσμού 132 κάτ/km². Ο πληθυσμός κατανέμεται με αρκετά αρμονικό τρόπο, κυρίως σε ένα μεγάλο αριθμό πόλεων μικρού και μέσου μεγέθους. Πράγματι, η χώρα περιλαμβάνει λίγα μεγάλα αστικά κέντρα. Η Πράγα (1 300 000 κάτ.) που είναι ταυτόχρονα η πρωτεύουσα και με μεγάλη διαφορά η πιο μεγάλη πόλη της χώρας, δεν περιόρισε τη δραστηριότητα των τριών άλλων μεγάλων πόλεων: Βrno (400 000 κάτ.), Ostrava (350 000) και Pilsen (180 000).

Ανθρώπινοι... πόροι

Παρόλη την έλλειψη σημαντικών φυσικών πόρων, οι τσεχικές περιοχές ήταν από πολύ καιρό οι πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες της Ευρώπης. Από το 1945 έως 1989 το βιοτικό επίπεδο σε αυτές ήταν μεταξύ των υψηλότερων του σοβιετικού συνασπισμού. Ωστόσο, όλα σχεδόν τα μέσα παραγωγής βρίσκονταν στα χέρια του κράτους και το εμπόριο πραγματοποιείτο σχεδόν αποκλειστικά με τις άλλες χώρες της Ανατολής.

Συνεπώς, η επανεισαγωγή της οικονομίας της αγοράς έπρεπε να γίνει επί βάσεων που ήταν σχεδόν

ανύπαρκτες. Η χώρα όμως διέθετε μια σταθερή υποδομή και το έργο ιδιωτικοποίησης που επέτρεψε ιδιαίτερα στους πολίτες να αγοράζουν τοκομερίδια σε χαμηλές τιμές και να τα ανταλλάσσουν στη συνέχεια έναντι μετοχών στις επιχειρήσεις, διευκόλυνε την ιδιωτικοποίηση μεγάλων τομέων της οικονομίας. Μέσω του Ταμείου εθνικής ιδιοκτησίας (FNM), το κράτος έχει ήδη ολοκληρώσει το 97% περίπου των έργων ιδιωτικοποίησης που είχαν προβλεφθεί το 1991. Ο ιδιωτικός τομέας έχει εδραιωθεί ικανοποιητικά και αντιπροσωπεύει με σημαντική διαφορά το μεγαλύτερο μέρος της τσεχικής οικονομίας. Το 2001, το 79,8% του ΑΕγχΠ δημιουργήθηκε από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Από το 1989, η τσεχική οικονομία ακολούθησε μια πορεία με εναλλακτικές περιόδους ανάπτυξης (1993-96 και 2000-01) και ύφεσης (1989-92 και 1997-99). Οι καταστροφικές πλημμύρες που έπληξαν τη χώρα τον Αύγουστο του 2002 ενδέχεται επίσης να απειλήσουν βραχυπρόθεσμα τις οικονομικές επιδόσεις και να επιβραδύνουν την πρόσφατη οικονομική ανάκαμψη.

Από το 2000, η Τσεχική Δημοκρατία δεν σημείωσε ιδιαίτερη πρόοδο όσον αφορά τη σύγκλιση του πραγματικού εισοδήματος με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2001, το μέσο εισόδημα ανά κάτοικο που εκφράστηκε σε ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης ήταν 57% του κοινοτικού μέσου όρου. Όσον αφορά το επίπεδο εισοδήματος η ανισότητα είναι μεγάλη μεταξύ της πρωτεύουσας και της υπόλοιπης χώρας. Η Πράγα έφθασε το 124% του κοινοτικού μέσου όρου, αλλά όλες οι άλλες περιφέρειες έμειναν κάτω του 75%. Συνολικά όμως η επιτυχία είναι εφικτή: η Τσεχική Δημοκρατία είναι από άποψη αγοραστικής δύναμης η τέταρτη πιο πλούσια χώρα μεταξύ των μελλοντικών κρατών μελών, μετά την Κύπρο, τη Μάλτα και τη Σλοβενία.

Οι προοπτικές ανασυγκρότησης της χώρας είναι πολύ καλές, χάρη στον υψηλό βαθμό ειδικεύσεως του εργατικού δυναμικού: σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ⁽¹⁾, η

Τσεχική Δημοκρατία έχει το υψηλότερο ποσοστό πανεπιστημιακών διπλωμάτων στους τομείς των επιστημών και της τεχνολογίας μεταξύ των χωρών μελών του οργανισμού.

Βιομηχανική, τουριστική και εμπορική ανασυγκρότηση

Το 2001, η γεωργία της Τσεχικής Δημοκρατίας δημιούργησε το 4,2% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και η απασχόληση στη γεωργία αντιπροσώπευσε το 4,6% της συνολικής απασχόλησης. Η ύφεση στον τομέα της γεωργίας ήταν πιο μεγάλης διάρκειας και πιο έντονη και η ανάκαμψη ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτη σε σύγκριση με τα συνολικά στοιχεία της οικονομίας.

Από την πλευρά του ο δευτερογενής τομέας συμβάλλει κατά 42% στη διαμόρφωση του ΑΕγχΠ. Από το 1989, ορισμένες μη αποδοτικές επιχειρήσεις και ορυχεία έκλεισαν. Η βαριά βιομηχανία και η μεταλλουργία εξακολούθησαν να είναι σημαντικές, αλλά οι παραδοσιακές βιομηχανίες (υποδηματοποιία, υαλουργία, κλωστοϋφαντουργία) έχουν επανενεργοποιηθεί.

Ο τριτογενής τομέας αντιπροσωπεύει το 53% του ΑΕγχΠ. Από το 1990, η τουριστική δραστηριότητα σημείωσε αισθητή άνοδο: η Πράγα κατέστη μια από τις πρωτεύουσες της Ευρώπης με τη μεγαλύτερη προσέλευση τουριστών. Η υπόλοιπη χώρα είναι επίσης πολύ ελκυστική με 2 500 περίπου κάστρα και παλάτια και 900 θερμοπηγές (παγκόσμιος ρεκόρ). Εδώ και πολλά χρόνια, η Τσεχική Δημοκρατία υποδέχεται 12 περίπου εκατομμύρια επισκέπτες ετησίως.

Οι Τσέχοι επίσης πέτυχαν να επαναπροσανατολίσουν το εμπόριο τους προς τις δυτικές χώρες και να εξασφαλίσουν σημαντικά δάνεια και επενδύσεις εκ μέρους των ξένων χωρών. Οι συναλλαγές με την Ευρωπαϊκή Ένωση

⁽¹⁾ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Ανακαλύπτοντας ένα υποψήφιο κράτος

συνεχίζουν να αυξάνονται. Το 2001, οι κοινοτικές εξαγωγές προς την Τσεχική Δημοκρατία αυξήθηκαν σε 27,3 δισ. ευρώ (δηλαδή το 61,8% των εισαγωγών της χώρας) και οι κοινοτικές εισαγωγές από τη Τσεχική Δημοκρατία αυξήθηκαν σε 25 δισ. ευρώ (δηλαδή το 68,9% των εξαγωγών της χώρας).

Το 2001 οι κυριότερες κατηγορίες κοινοτικών εξαγωγών προς την Τσεχική Δημοκρατία ήταν οι μηχανές και τα ηλεκτρικά είδη, ο εξοπλισμός μεταφορών και τα μη πολύτιμα μέταλλα. Οι κυριότερες τσεχικές εξαγωγές προς την Κοινότητα αφορούσαν, εκτός από τα ανωτέρω, και τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.

Μια «ευρωπαϊκή» περιφερειακή δομή

Την 1η Ιανουαρίου 2000, οι διοικητικές περιφέρειες της Τσεχικής Δημοκρατίας αυξήθηκαν από 7 σε 14. Πρόκειται για Länder (ομόσπονδα κράτη) που εμπνέονται από το γερμανο-αυστριακό πρότυπο και διαθέτουν ορισμένη αυτονομία. Ένας νόμος του Ιουνίου 2000 εντοπίζει επίσης για τους σκοπούς της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, 8 «περιφέρειες συνοχής» επιπέδου NUTS II. 73 διοικητικές

περιφέρειες ("okresi") και 4 δήμοι ("mesto") αποτελούν τη βασική εδαφική κλίμακα.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2002, το ετήσιο ποσό της συνολικής χρηματοδοτικής ενίσχυσης που χορήγησε η Ευρωπαϊκή Ένωση στην Τσεχική Δημοκρατία προκειμένου να προετοιμαστεί για τη προσχώρηση είχε ανέλθει σε 79 περίπου εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος Phare (στήριξη για την οικονομική και κοινωνική μετάβαση), 22 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος SAPARD (γεωργία και αγροτική ανάπτυξη) και από 57 έως 83 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος ISPA (έργα υποδομών στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών).

Όσον αφορά τον προϋπολογισμό που αποφασίστηκε στη σύνοδο κορυφής της Κοπεγχάγης για την Τσεχική Δημοκρατία κατά την περίοδο 2004-2006, αυτός κατανέμεται ως εξής: 1 286,4 εκατ. ευρώ βάσει του στόχου 1- 63,3 εκατ. ευρώ βάσει του στόχου 2- 52,2 εκατ. ευρώ βάσει του στόχου 3- 60,9 εκατ. ευρώ που διατίθενται στην πρωτοβουλία INTERREG και 28,4 εκατ. στην πρωτοβουλία EQUAL. Συνολικά, η συνεισφορά των διαρθρωτικών ταμείων

και του Ταμείου Συνοχής στην Τσεχική Δημοκρατία αντιπροσωπεύει περισσότερα από 2 327 εκατ. ευρώ.

Πληροφορίες:

Ministerstvo pro Místní Rozvoj
(Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
της Τσεχικής Δημοκρατίας)
Staroměstské namesti 6
CZ-110 15 Praha 1
Τηλ. +420 22486 1111
Φαξ +420 22486 1333
Web: www.mmr.cz

Έκταση

78 866 km²

Πληθυσμός

10 299 125 κάτοικοι

Πυκνότητα: 131 κάτ./km² (ΕΕ-15:

118 κάτ./km²)

Οικονομία και απασχόληση

ΑΕγχΠ/κάτ (2001): 13 300 ευρώ

(ΕΕ-15: 23 200 ευρώ)

Δείκτης ΑΕγχΠ/κάτ. ΙΑΔ (2001): 57

(ΕΕ-15: 100)

Ποσοστό ανεργίας (2002): 7,7% (ΕΕ-15:
7,7%)

Ερωτήσεις στον κ. Pavel Nemec, Υπουργό Περιφερειακής Ανάπτυξης της Τσεχικής Δημοκρατίας

Ποιες είναι οι κυριότερες οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει η Τσεχική Δημοκρατία;

Δεκατρία έτη μετά τη «βελουδίνη επανάσταση», η Τσεχική Δημοκρατία προόδευσε σημαντικά προς μια σταθερή και ευημερούσα οικονομία της αγοράς. Πρέπει ωστόσο να καταβληθούν ακόμη ορισμένες προσπάθειες: σταθεροποίηση της δημόσιας οικονομίας με την αναχαίτιση του ελλείμματος που συνεχίζει να αυξάνεται· καλύτερος έλεγχος των δαπανών κοινωνικής ασφάλισης· απελευθέρωση της αγοράς ακινήτων για να ευνοήσει την οικοδόμηση νέων κατοικιών και την κινητικότητα των εργαζομένων. Οι περιφέρειες που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες και παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη αποτελούν επίσης ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα.

Πώς λαμβάνονται υπόψη αυτές οι προκλήσεις στις περιφερειακές πολιτικές σε εθνικό επίπεδο;

Το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αναζητεί να εξεύρει αποτελεσματικές λύσεις στα προβλήματα αυτά. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση εξετάζει την πρότασή μας για νέα νομοθεσία όσον αφορά τη στέγαση, προκειμένου να απελευθερώσει προοδευτικά την αγορά. Το κοινό επιχειρησιακό περιφερειακό πρόγραμμα που εγκρίθηκε πρόσφατα θα επιτρέψει την εφαρμογή συγκεκριμένων στρατηγικών ανάπτυξης στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, κυρίως των περιοχών υπό μετατροπή της Μοραβίας-Σιλεσίας και του βόρειου τμήματος της Βοημίας, όπου συγκεντρώνονται μεταλλεία και βιομηχανίες σιδήρου και χάλυβα. Εξάλλου, τα νέα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη μείωσης των περιφερειακών

ανισοτήτων, κυρίως όσον αφορά τις νέες τεχνολογίες.

Ποιες είναι οι ιδιαίτερες προσδοκίες της χώρας σας από την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

Είμαστε περήφανοι που θα ξαναβρούμε, μετά από μια ιστορική παρένθεση, τη θέση μας στον οικονομικό χώρο στον οποίο ανήκουμε εδώ και αιώνες. Θέλουμε να επωφεληθούμε όσο το δυνατό περισσότερο από την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Αλλά η Τσεχική Δημοκρατία δεν θα αρخεστεί μόνο στο να λάβει· έχει επίσης πολλά να προσφέρει: βιομηχανική τεχνογνωσία που διατηρείται καλά και αρχίζει να αναβαθμίζεται, δυναμικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ανθρώπους με ανοιχτό χαρακτήρα που καινοτομούν. Ελπίζω να αποδείξουμε ότι είμαστε η υποψήφια χώρα με την μεγαλύτερη δυτική νοοτροπία.

Ποια είναι τα σημεία που πρέπει να επιλυθούν στη διαδικασία της ένταξης;

Όπως το γνωρίζετε, η διαδικασία της ένταξης της Τσεχικής Δημοκρατίας ολοκληρώθηκε επιτυχώς και περιμένουμε με ανυπομονησία να ενταχτούμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάιο του 2004. Αυτό όμως αποτελεί μόνο την αρχή της ένταξης. Απομένει η διαπραγμάτευση όλων αυτών των μεταβατικών καθεστώτων που ορισμένες φορές δεν ευνοούν τη χώρα μας. Όπως για παράδειγμα, οι περιορισμοί για την ελεύθερη κυκλοφορία του εργατικού δυναμικού – έστω και αν έχουμε εκτιμήσει ότι περισσότερα κράτη μέλη αποφάσισαν να μην εφαρμόσουν τους περιορισμούς αυτούς – ή τον περιορισμό των ενδομεταφορών για τους Τσέχους οδικούς μεταφορείς. Από την πλευρά μας, πρέπει επίσης να συνειδητοποιήσουμε ότι τα

συμφωνηθέντα καθεστώτα για την προστασία της εσωτερικής μας αγοράς και των επιχειρήσεών μας είναι επίσης προσωρινά και πρέπει να επιτύχουμε την προσαρμογή μας.

Όσον αφορά την περιφερειακή πολιτική, τι μπορεί να συνεισφέρει η Τσεχική Δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, αντίστροφα, τι μπορεί να συνεισφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της στη χώρα σας;

Τόσο από οικονομική όσο και από γεωγραφική άποψη, η Τσεχική Δημοκρατία βρίσκεται κάπου μεταξύ της δύσης και της ανατολής της ευρωπαϊκής ηπείρου. Συνεπώς, μπορεί να εξυπηρετήσει ως «φορέας συνένωσης» για μια μεγαλύτερη περιφέρεια. Ιστορικά, εκτός από ορισμένες διαταραχές κατά την τελευταία δεκαετία που οφείλονταν στη βιομηχανική αναδιάρθρωση, η χώρα μας μπόρεσε να διατηρήσει τις ευκαιρίες της και τον τρόπο ζωής της, και ιδιαίτερα μια ορισμένη ισορροπία μεταξύ της πόλης και της υπαίθρου. Από την εμπειρία αυτή μπορούν να επωφεληθούν τόσο οι «παλαιές» όσο και οι «νέες» χώρες της Ένωσης. Από την πλευρά της, η Ένωση μπορεί να βοηθήσει τη χώρα μας να βελτιώσει το επίπεδο της στις επενδύσεις, ιδιαίτερα χάρη στα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, εφόσον επί του παρόντος, μόνο η περιφέρεια της Πράγας ξεπερνά τον ευρωπαϊκό μέσον όρο όσον αφορά το ΑΕγχΠ ανά κάτοικο. Για το λόγο αυτό, το Υπουργείο μου ολοκληρώνει τη σύσταση μιας διαχειριστικής οργάνωσης που θα επιτρέψει την καλύτερη δυνατή χρήση των ευρωπαϊκών κονδυλίων για την ανάπτυξη του συνόλου της περιοχής της Τσεχικής Δημοκρατίας.

Συνέντευξη που δόθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2003.

Ανακαλύπτοντας μια περιφέρεια

Norte (Πορτογαλία)

Εξισορρόπηση και καινοτομία

Η μείωση των διαφορών μεταξύ της παράκτιας περιοχής και της ενδοχώρας και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων αυτής της βιομηχανικής περιφέρειας είναι οι δύο μεγάλες προτεραιότητες της Βόρειας Πορτογαλίας.

Η Βόρεια Πορτογαλία αποτελεί την πιο ανοικτή προς το εξωτερικό πορτογαλική περιφέρεια, εξασφαλίζοντας περισσότερο από 40% των εθνικών εξαγωγών, χάρη κυρίως στο κρασί του Πόρτο, το βασικό της προϊόν που προέρχεται από τις περιφημες ποικιλίες που καλλιεργούνται στον νω Δούρο. Στο Norte διαμένουν 3,7 εκατ. κάτοικοι, δηλαδή το ένα τρίτο περίπου του πληθυσμού της Πορτογαλίας και το 39% των Πορτογάλων ηλικίας κάτω των 25 ετών, με αποτέλεσμα η περιφέρεια αυτή να είναι μια από τις νεότερες της χώρας από την άποψη της ηλικίας του πληθυσμού.

Ωστόσο, όπως και στην υπόλοιπη Πορτογαλία, η περιφέρεια Norte παρουσιάζει μια έντονη ανομοιομορφία μεταξύ της παράκτιας περιοχής και του εσωτερικού τμήματος: η πυκνοκατοικημένη, παραθαλάσσια ζώνη συγκεντρώνει και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των νέων, ενώ η ενδοχώρα πάσχει από απερίθωση και γήρανση.

Αυτή η δημογραφική ανισότητα αντανακλάται και στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο: η μητροπολιτική περιοχή του Πόρτο είναι πολύ δυναμική και βιομηχανοποιημένη, ενώ οι περιοχές με μικρή πυκνότητα πληθυσμού στο εσωτερικό στερούνται καινοτόμου και επιχειρηματικού πνεύματος.

Συνεπώς, μια από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιφέρεια Norte είναι, αφενός, η βελτίωση της διάρθρωσης της περιοχής του Πόρτο (ιδίως από την άποψη της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, της εναλλακτικότητας των μεταφορικών μέσων και της εξυγίανσης των υδάτων) και, αφετέρου, η ανάπτυξη αστικών κέντρων στην ενδοχώρα και η μετατροπή τους σε πόλους ισορροπίας, ικανούς να δραστηριοποιήσουν τις περιβάλλουσες αγροτικές περιοχές. Η διασυννοριακή συνεργασία με τις δύο γειτονικές ισπανικές περιφέρειες, δηλαδή τη Γαλικία και την Καστίλη-Λεόν, συμβάλλει στην προσπάθεια αυτή.

MME

Το Norte είναι η πιο εκβιομηχανισμένη περιφέρεια της Πορτογαλίας και καταλαμβάνει τη δέκατη θέση μεταξύ των πλέον εκβιομηχανισμένων περιοχών της Ευρώπης. Το ένα τρίτο περίπου των επιχειρήσεων και το ήμισυ περίπου του ενεργού πληθυσμού απασχολούνται στο δευτερογενή τομέα, και ιδίως στην κλωστοϋφαντουργία, την ένδυση και την υποδηματοποιία.

Η περιφερειακή οικονομική διάρθρωση χαρακτηρίζεται επίσης από την κυριαρχία των MME: το 1,2% μόλις των επιχειρήσεων του Norte απασχολεί περισσότερους από 100 υπαλλήλους. Συνεπώς, η στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης περιλαμβάνει τη χορήγηση ενίσχυσης στις MME

μέσω της δημιουργίας υποδομών και υπηρεσιών στήριξης, των επενδύσεων στην καινοτομία και της διεθνοποίησης των επιχειρήσεων, καθώς και οτιδήποτε μπορεί να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα του περιφερειακού παραγωγικού ιστού.

«Επιχείρηση Βορράς»

Το "Operação Norte" (επιχείρηση βορράς), επιχειρησιακό πρόγραμμα της περιφέρειας Norte για την περίοδο 2000-2006, αντανακλά την περιφερειακή στρατηγική ανάπτυξης και θέτει τρεις μεγάλους στόχους:

- βελτίωση της ειδίκευσης του πληθυσμού της περιφέρειας Norte, αύξηση της απασχολησιμότητας και προώθηση της κοινωνικής συνοχής
- προβολή των παραγόντων περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και αξιοποίηση των τοπικών συστημάτων παραγωγής
- διασφάλιση μιας βιώσιμης και ισορροπημένης χωροταξίας.

Πληροφορίες:

Comissão de Coordenação da Região do Norte
Rua Rainha D. Estefânia, 251
P-4150-304 Porto
Τηλ. +351 22 608 6325
Φαξ +351 22 608 6309
E-mail: norte@ccr-n.pt
Web: www.ccr-n.pt

Έκταση

21 289 km²

Πληθυσμός (2001)

3 687 212 κάτοικοι

Πυκνότητα: 173,2 κάτ./km²

Οικονομία και απασχόληση

ΑΕγχΠ/κάτ. (2000): 9 260 ευρώ (ΕΕ-15: 21 258 ευρώ)

Δείκτης ΑΕγχΠ/κάτ. ΙΑΔ (2000): 56 (ΕΕ-15=100)

Ποσοστό ανεργίας (2001): 3,7% (ΕΕ-15: 7,7%)

Διαρθρωτικά ταμεία (2000-2006)

Στόχος 1

ΕΕ	Άλλα δημόσια ταμεία	Ιδιωτικά ταμεία	Σύνολο
7 644 147 000 ευρώ	4 402 017 000 ευρώ	4 362 430 000 ευρώ	16 408 594 000 ευρώ

Ο Δούρος των αμπελώνων, παγκόσμια κληρονομιά

Η εγγραφή του στον κατάλογο της παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO θα συμβάλει στην προώθηση, προστασία και ανάπτυξη της πιο παλαιάς αμπελοπαραγωγικής περιοχής με ελεγχόμενη ονομασία στον κόσμο.

Ο ποταμός Δούρος είναι ένα από τα σύμβολα της Βόρειας Πορτογαλίας. Πηγάζει στην Καστίλη-Λεόν και διασχίζει όλο το έδαφος της περιφέρειας Norte για να εκβάλει στο Πόρτο. Ωστόσο, η ονομασία «Δούρος» συνδέεται κυρίως με την πιο παλαιά αμπελοπαραγωγική περιοχή με ελεγχόμενη ονομασία στον κόσμο: τον άνω Δούρο των αμπελώνων. Η επίμονη και συνεχής εργασία των ανθρώπων μετέτρεψε αυτή την απέραντη σχιστώδη περιοχή σε πραγματικό γεωργικό μνημείο με φυσικό κάλλος, «η μοναδική απεριόριστη μαρτυρία που μας επιτρέπει να καταπλήξουμε τον κόσμο», όπως έγραψε ο πορτογάλος ποιητής Miguel Torga. Πολιτιστικό τοπίο 250 000 εκταρίων περίπου, από τα οποία το 20% είναι αμπελοπαραγωγική περιοχή, ο Δούρος των αμπελώνων παράγει το εξαιρετικό και παγκόσμια γνωστό κρασί του Πόρτο. Τουλάχιστον 9 000 εκμεταλλεύσεις εξαρτώνται από αυτό.

Μια ομάδα προσωπικοτήτων, αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακών

αρχών της Πορτογαλίας που ήταν πεπεισμένοι για την εξαιρετική πολιτιστική αξία του Δούρου των αμπελώνων και την ιδιαιτερότητα των τοπίων του κατέβαλε πολλές προσπάθειες για να προωθήσει την εγγραφή του Δούρου των αμπελώνων στον κατάλογο της παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, αλλά και για να αναζητήσει μια ολοκληρωμένη λύση για τη διατήρηση, αξιοποίηση και αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.

Με πρωτοβουλία του Ιδρύματος Rei Afonso Henriques και με τη στήριξη του Πανεπιστημίου Trás-os-Montes e Alto Douro εξασφαλίστηκαν κοινοτικά κονδύλια για την εκπόνηση ενός διακοινοτικού έργου χωροταξίας, τη δημιουργία μιας ένωσης προώθησης του Δούρου των αμπελώνων που συγκεντρώνει 13 δήμους καθώς και άλλες αρχές, την κατάρτιση ενός φακέλου υποψηφιότητας για την ενσωμάτωση του Alto Douro των αμπελώνων στην παγκόσμια κληρονομιά της UNESCO.

Το διάβημα αυτό πέτυχε, καθώς στις 14 Δεκεμβρίου 2001 η επιτροπή για την παγκόσμια κληρονομιά της UNESCO που συνήλθε στο Ελσίνκι ανακοίνωσε την εγγραφή του Δούρου των αμπελώνων στον κατάλογο της κληρονομιάς στην κατηγορία «Πολιτιστικό, Εξελικτικό και ζωντανό τοπίο». Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα προόδου όσον αφορά τη διεθνή αναγνώριση που θα επιτρέψει την προώθηση και ανάπτυξη της περιοχής, αρχίζοντας με ενίσχυση του τουριστικού δυναμικού.

Η εγγραφή του Δούρου των αμπελώνων στον κατάλογο της παγκόσμιας κληρονομιάς καταδεικνύει ότι τα κοινοτικά κονδύλια δεν εξυπηρετούν μόνο τη χρηματοδότηση υποδομών. Σύμφωνα με την επιτροπή συντονισμού της περιφέρειας Norte, από την επιτυχία της ενέργειας προκύπτει ότι ακόμη και τα έργα με μέτρια χρηματοδότηση, όπως το συγκεκριμένο, μπορούν να αποτελούν διαρθρωτικές λύσεις για τη χωροταξία και την ανάπτυξη της περιοχής.

INTERREG IIIA Ρήνος-Μεζ-Βορράς

Διασυνοριακή επισιτιστική ασφάλεια

Οι βιομήχανοι και οι αρχές της γερμανολλανδικής Ευρωπεριοχής Ρήνος-Μεζ-Βορράς συνεταιρίστηκαν για τη εκπόνηση ενός διασυνοριακού σήματος ποιότητας που αποσκοπεί στην εγγύηση της ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων διατροφής, ενώ παράλληλα ενισχύει ένα σημαντικό τομέα της περιφερειακής οικονομίας.

Η εφαρμογή προγραμμάτων INTERREG μεταξύ της Γερμανίας και των Κάτω Χωρών διαθέτει μεγάλη παράδοση και καλά εδραιωμένες δομές συνεργασίας, διότι εκεί γεννήθηκε και εφαρμόστηκε από το 1958 η ιδέα της «Ευρωπεριοχής»^(*), η οποία επί του παρόντος είναι πολύ διαδομένη στις παραμεθόριες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είτε προορίζεται για τη διατροφή ανθρώπων ή ζώων, η παραγωγή γεωργικών προϊόντων διατροφής είναι ένας πολύ σημαντικός οικονομικός τομέας της Ευρωπεριοχής Ρήνος-Μεζ-Βορράς στα σύνορα της Βόρειας

Ρηνανίας-Βεσφαλίας (Γερμανία) και του ολλανδικού Λιμβούργου.

ΣΕΒ, πανώλη των χοίρων, διοξίνη, σαλμονέλωση... Οι αλλεπάλληλες κρίσεις διατροφής που σημειώθηκαν στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών κατέστησαν δύσπιστο τον καταναλωτή και προέβαλαν την ευπάθεια του γεωργικού και αγροτοβιομηχανικού τομέα.

Έτσι, οι Γερμανοί και Ολλανδοί εταίροι της Ευρωπεριοχής αποφάσισαν να αντιδράσουν και μάλιστα ενεργητικά, ξεκινώντας στο πλαίσιο του INTERREG ένα κοινό έργο έρευνας και ανάπτυξης με την επωνυμία «Ολοκληρωμένο διασυνοριακό σήμα ποιότητας των βιομηχανιών γεωργικών προϊόντων διατροφής και ζωοτροφών

της Ευρωπεριοχής Ρήνος-Μεζ-Βορράς».

Το έργο αποτελείται από πέντε μεγάλα στάδια:

1. Καθορισμός μιας διαδικασίας ελέγχου ποιότητας σε όλη τη γραμμή παραγωγής, η οποία υιοθετείται από κοινού από τους παραγωγούς και τις κτηνιατρικές αρχές.
2. Σύσταση διασυνοριακών «ομάδων-συμβούλων», ειδικά για τη γραμμή παραγωγής, στους κόλπους των επιχειρήσεων μεταποίησης.
3. Ανάπτυξη ενός κοινού δικτύου επικοινωνίας, αφιερωμένου στα υγειονομικά ζητήματα.
4. Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις εκπονούν και εφαρμόζουν ένα

(*) Η Ευρωπεριοχή Gronau/Enschede που ιδρύθηκε το 1958, αποτελεί την πιο παλαιά ευρωπαϊκή δομή διασυνοριακής συνεργασίας.

μηχανισμό ελέγχου ποιότητας τύπου HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point).

- Εγκατάσταση σε τέσσερις πιλοτικές επιχειρήσεις συστημάτων εντοπισμού και ανιχνευσιμότητας, καθώς και προσαρμοσμένων μηχανισμών ελέγχου. Οι επιχειρήσεις ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους και εξασφαλίζουν τη μεταβίβαση των πληροφοριών μεταξύ κάθε φορέα του κάθε τομέα, αφενός, και μέσω του δικτύου των ομάδων-συμβούλων, αφετέρου.

Εξάλλου, σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια του Wageningen και της Βόννης ορισμένες επιλεγμένες μικρομεσαίες επιχειρήσεις γεωργικών προϊόντων διατροφής αναπτύσσουν από κοινού ένα λογισμικό διαχείρισης της ποιότητας.

Το έργο συμπληρώνεται με τη διοργάνωση ολοκληρωμένων προγραμμάτων κατάρτισης και

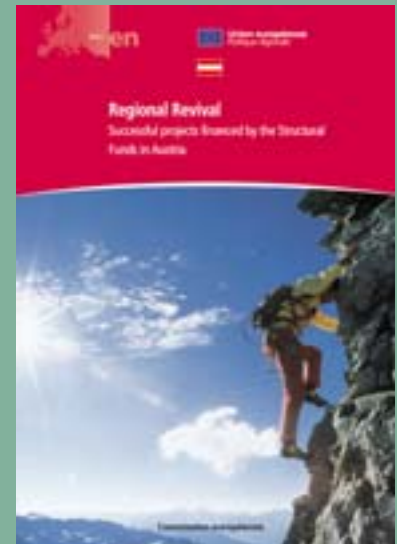
ανταλλαγών εμπειριών, πράγμα που διευκολύνει την επίλυση των προβλημάτων και ευνοεί την κατανόηση και την ανάλυση των κινδύνων. Το γεγονός ότι μια γερμανοολλανδική εταιρική σχέση είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή του έργου προωθεί επίσης τη διαπολιτισμικότητα στις οικονομικές σχέσεις. Ενισχύοντας την ποιότητα και την ασφάλεια, το έργο θα εδραιώσει τη βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα του τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής και ζωοτροφών της Ευρωπεριχόχης.

Πληροφορίες:

Euregio Rhein-Maas-Nord / Euregio Rijn-Maas-Noord
D-41050 Mönchengladbach
Τηλ. 0049 (0) 2161 259 230
Φαξ 0049 (0) 2161 259 239
E-mail: info@euregio-rmn.de
Web: www.euregio-rmn.de

Περιφερειακή αναζωογόνηση – Επιτυχή έργα που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία στην Αυστρία

Ανθολογία 21 έργων που
συγχρηματοδοτεί η ΕΕ στην Αυστρία.

Διατίθεται στα γερμανικά και τα
αγγλικά (Απρίλιος 2003).

Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή

Διατίθεται στις έντεκα γλώσσες της
Ένωσης και τις δέκα γλώσσες των
υποψήφιων για ένταξη χωρών.

Σε απευθείας σύνδεση

<http://www.localdeveurope.org>

«Η χρηματοοικονομική τεχνική στην υπηρεσία της τοπικής ανάπτυξης» είναι το προϊόν μιας εταιρικής σχέσης που συγκεντρώνει οργανώσεις και εμπειρογνώμονες από έξι χώρες της Ένωσης: Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Το έργο που χρηματοδοτεί η Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και κοινωνικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στοχεύει να προωθήσει στις τοπικές και περιφερειακές αρχές τη δημιουργία και χρήση αποτελεσματικών χρηματοδοτικών μέσων που επιτρέπουν την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης στις περιφέρειες. Η ιστοσελίδα διατίθεται σε τρεις γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά.

<http://www.ctp.org>

Πρόκειται για τον ιστότοπο της κοινότητας εργασίας των Πυρηναίων που ιδρύθηκε το 1983 με πρότυπο το αλπικό τόξο για να προωθήσει τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ επτά ευρωπαϊκών περιφερειών (Ακουιτανία, Αραγωνία, Καταλωνία, Χώρα των Βάσκων, Λανγκντόκ-Ρουσιγιόν, Μεσημβρινά Πυρηναία, Ναβάρρα), καθώς και της Ανδόρας. Υπάρχουν ήδη πολλές διαθέσιμες πληροφορίες στα ισπανικά και προσεχώς θα είναι επίσης διαθέσιμες στα γαλλικά, τα καταλανικά και τα βασκικά.

<http://www.eminderproject.com>

Το "e-Minder" (electronic CoMmerce LeveragIng Network for Developing European Regions / Δίκτυο ηλεκτρονικού εμπορίου για ανάπτυξη των ευρωπαϊκών περιφερειών) είναι μια συνεργασία μεταξύ της Κύπρου, της Γαλικίας (Ισπανία) και της Πομερανίας (Πολωνίας) στο πλαίσιο της προτεραιότητας ΤΚΠ (Information Society Technologies-τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας) του έκτου κοινοτικού προγράμματος-πλαισίου έρευνας και ανάπτυξης (www.cordis.lu/ist). Στον ιστότοπο αυτό υπάρχουν πολλοί χρήσιμοι σύνδεσμοι που αφορούν το ηλεκτρονικό εμπόριο σε μια προοπτική περιφερειακής ανάπτυξης.

Πληροφορίες

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση "Περιφερειακή πολιτική"
Μονάδα 01 "Πληροφορίες και ανακοινώσεις"
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040, Bruxelles
Φαξ: +32 2 296 60 03
E-mail: regio-info@cec.eu.int
Διαδίκτυο: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_fr.htm

Επίτροπος Michel Barnier
Διαδίκτυο: <http://europa.eu.int/barnier>

Πληροφορίες για τις περιφερειακές ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Διαδίκτυο: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_fr.htm

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2002
Επιτρέπεται η ανατύπωση εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Υπηρεσία Εκδόσεων
Publications.eu.int